

2019

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
//КНИГИ

Звіт за I півріччя

01.01 – 30.06

Український інститут книги (УІК) здійснює свою діяльність, реалізуючи програми, які мають на меті розвиток книговидавничої справи та популяризацію української літератури у світі.

Відповідно до чинного «[Порядку](#) використання коштів, передбачених у державному бюджеті Українському інституту книги для підтримки книговидавничої справи та популяризації української літератури у світі», бюджетні кошти в межах цієї діяльності спрямовуються на:

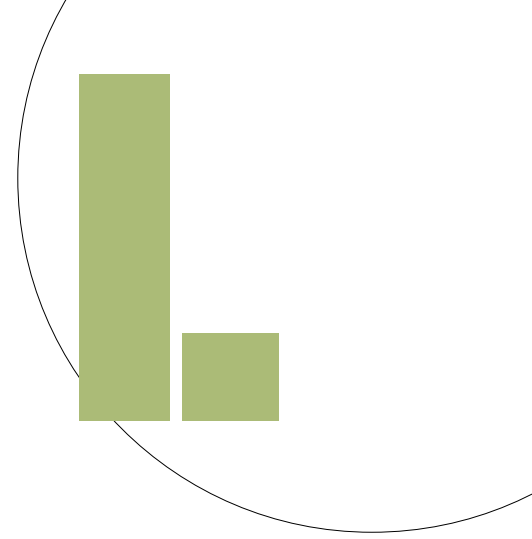
- 1) випуск книжкової продукції за програмою «Українська книга»;
- 2) створення, функціонування та технічну підтримку Української цифрової бібліотеки;
- 3) придбання книжкової продукції для поповнення бібліотечних фондів;
- 4) реалізацію програм популяризації читання, української літератури в Україні та за кордоном, зокрема організацію та проведення всеукраїнських і міжнародних заходів (виставок, ярмарків, семінарів, конференцій, конкурсів, літературних фестивалів, тематичних акцій, подій), забезпечення участі в таких заходах;
- 5) реалізацію програми підтримки перекладів творів української літератури іншими мовами.

Загальний бюджет програм УІК на 2019 рік складає 129 308 млн. гривень.

Станом на 30 червня в Інституті зайнято 39,5 штатних посад.

Впродовж звітнього періоду була сформована Експертна рада Інституту з відбору книжкової продукції. Кількість експертів УІК — 50. З повним складом можна ознайомитись [тут](#).

Програми УІК

У 2019 році УІК адмініструє 3 програми:

- популяризації читання та української літератури у світі;
- поповнення фондів публічних бібліотек;
- створення та підтримки Української цифрової бібліотеки.

Із 2020 року, після затвердження нового Порядку використання коштів і відповідних Положень, почнуть діяти:

- програма підтримки перекладів творів української літератури іншими мовами;
- програма “Українська книга”.

Програма придбання книжкової продукції для поповнення публічних бібліотечних фондів

Програма має на меті популяризувати українські публічні бібліотеки, збільшити їх привабливість і відвідуваність завдяки поповненню їхніх фондів літературою, яка б відповідала читацьким запитам та інтересам держави.

Прийняття заявок на програму тривало з **6 по 24 травня 2019 року**.

Інститут отримав **3013 заявок від 151 видавця**, із них технічний відбір пройшли 2556 заявок від 136 видавців. Експертна рада шляхом рейтингового голосування рекомендувала до закупівлі **557 назв книжок** від **80 видавців**. **За виділені на виконання програми 87 млн грн можна буде придбати 677 460 книжок.**

Також УІК звернувся до Міністерства фінансів і бюджетного комітету Верховної Ради з проханням перерозподілити 20,7 млн грн, які були передбачені для програми «Українська книга» (програма не може виконуватися у 2019 році, оскільки не затверджені необхідні для її оголошення нормативні документи), на програму поповнення фондів публічних бібліотек. Якщо таке рішення буде ухвалене до кінця серпня, то УІК зможе придбати ще 160 — 170 тис. примірників для бібліотек.

**80
видавців**

3013 заявок

**557 книжкових
позицій**

**677 460
відібраних
книжок**

Програма популяризації читання та української літератури у світі

Програма спрямована на популяризацію української літератури в Україні та за кордоном. Також має на меті підвищити статус і покращити якість читання, читацької активності, розвиток культурної та читацької компетентності суспільства незалежно від віку та соціального статусу у взаємодії фахових, медійних, бізнесових, політичних кіл і громадськості загалом.

У межах програми УІК організовує національні стенди та програми заходів у міжнародних книжкових виставках і ярмарках, а також організовує або виступає партнером міжнародних і національних заходів, спрямованих на популяризацію літератури в Україні.

У першому півріччі 2019 року УІК забезпечив участь України у **6 книжкових ярмарках**:

- Мінська міжнародна книжкова виставка-ярмарок.
- Лондонський міжнародний книжковий ярмарок (The London Book Fair);
- Паризький міжнародний книжковий ярмарок (Salon du livre de Paris);
- Болонський книжковий ярмарок літератури для дітей (Bologna Children's Book Fair);
- Міжнародний книжковий ярмарок в Абу-Дабі (Abu Dhabi International Book Fair);
- Празький міжнародний книжковий ярмарок (Prague International Book Fair).

У співпраці з громадськими організаціями та благодійними фондами УІК у першому півріччі 2019 року провів **6 всеукраїнських заходів**, спрямованих на промоцію читання, та долучився до одного в якості інформаційного партнера. Йдеться про:

- Всеукраїнський захід «Літературний тур «Схід читає» у Харкові та Луганській, Донецькій областях;
- Всеукраїнський конкурс дитячого читання та фестиваль дитячого читання «Книгоманія» у Львові;
- XX Всеукраїнську виставку-форум «Українська книга на Одещині» в Одесі;
- Всеукраїнський семінар для керівників бібліотек у Києві;
- 10-й Міжнародний фестиваль «Книжковий арсенал» у Києві;
- Міжнародний книжковий фестиваль «Book Space» у Дніпрі;
- Всеукраїнський літературний фестиваль «Антологія української поезії XX століття. Від Тичини до Жадана» у смт Верховина Івано-Франківської області.

Українська цифрова бібліотека (створення)

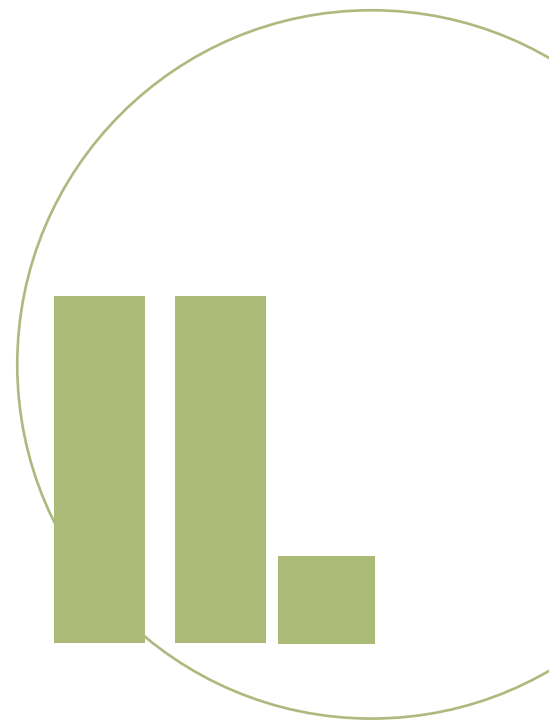
Програма «Українська цифрова бібліотека» має на меті зробити українську книжку, насамперед сучасну, доступною для всіх мешканців України, зокрема для тих, хто проживає на тимчасово окупованих територіях та за кордоном. Принцип Програми «—Не можете піти до бібліотеки?—Тоді бібліотека прийде до вас!»

Після консультацій з експертами, видавцями і бібліотекарями УІК відмовився від концепції УЦБ, яка передбачала сканування старовинних і раритетних книжок з бібліотечних фондів.

Нова концепція УЦБ передбачає доступ до, насамперед, сучасних творів у цифровому форматі. За допомогою мобільних застосунків читачі матимуть доступ до електронних літературних творів зі своїх смартфонів і планшетів. УІК платитиме видавцям за завантажені на платформу УЦБ книжки, а розмір виплати залежатиме від кількості прочитань.

Програмна діяльність

22 лютого 2019 року УІК [організував](#) Всеукраїнський семінар для керівників бібліотек «Механізми реалізації Програми поповнення фондів публічних бібліотек», учасниками якого були 50 керівників обласних та місцевих бібліотек різних регіонів України. У результаті обговорення учасники погодили: 1) критерії розподілу книжок між областями: пропорційно до мешканців області, а не до кількості бібліотек; 2) нову формулу розподілу книжок для бібліотек відповідно до попиту; 3) рекомендації щодо ваги пакування книжок.

У січні — березні, у рамках проекту «Схід Читає», який здійснювався у співпраці з Благодійним фондом Сергія Жадана, працівники УІК разом із письменниками відвідали Слов'янськ, Краматорськ, Дружківку, Костянтинівку, смт Миронівський, Бахмут, Старобільськ та ще 20 населених пунктів, де зустрічалися з читачами. Залучивши видавців, які безкоштовно передали книжки для проекту, працівники УІК надіслали в бібліотеки населених пунктів Донецької та Луганської областей понад 6 тисяч нових книжок.

У лютому — квітні УІК разом з ГО «Форум видавців» виступив співорганізатором Всеукраїнського конкурсу дитячого читання «Книгоманія». Участь у конкурсі взяло понад 26 тисяч учнів 7 класів з 20 областей України.

12 — 14 березня відбувся 48-ий Лондонський книжковий ярмарок, де УІК вперше

представив національний стенд України, учасниками якого стали 12 видавництв.

14 — 18 березня відбувся 39-ий Паризький книжковий ярмарок. На стенді, організованому УІК спільно з Посольством України у Франції, було представлено 7 видавництв.

1 — 4 квітня відбувся 56-ий Болонський книжковий ярмарок літератури для дітей, де український національний стенд також був організований уперше. Учасниками від України стали 14 видавництв та 1 друкарня.

22 — 26 квітня відбувся 29-ий Міжнародний книжковий ярмарок в Абу-Дабі, де УІК організував український стенд спільно з Українською асоціацією видавців і книгорозповсюджувачів.

3 9 по 12 травня спільно з посольством України в Чехії УІК забезпечив організацію національного стенду України на 25-му Празькому міжнародному книжковому ярмарку. На стенді були книжки охочих видавців, а також сувенірна продукція, каталоги та інформаційні буклети.

3 17 по 19 травня УІК виступив співорганізатором фестивалю дитячого читання «Книгоманія» у Львові.

3 22 по 25 травня працівники УІК організували низку подій на Книжковому Арсеналі. Зокрема:

- дискусія “Переоблік книговидання: що варто рахувати?”;
- прийняття з нагоди початку міжінституційної співпраці між УІК та Лондонським книжковим ярмарком, у співпраці з “British Council Ukraine”, дирекцією Лондонського книжкового ярмарку та ДП “Мистецький Арсенал”;
- участь у дискусії “Премії та рейтинги в дитячій літературі: світовий досвід та український концепт. Презентація колекції IBBY Honour List”;
- публічна дискусія з віцепрезиденткою Лондонської бібліотеки, колишньою головною редакторкою британського Vogue Александрою Шульман;
- малювальний тренінг за мотивами книжки Ольги Голубевої “Безкінечні казки”;
- дискусія “Мода, книги та культурна дипломатія” за участі віцепрезидентки Лондонської бібліотеки, колишньої голови британського Vogue, письменниці Александри Шульман, директорки ЛКЯ Джекс Томас та першого секретаря Посольства України у Франції, письменниці Ірени Карпи;
- у рамках Канадської спеціальної програми експертка з авторського права, керівниця сектору перекладної літератури УІК Богдана Сенчишин;
- читальний тренінг “Реготання у ванні”: презентація збірки оповідань “Іванна і ванна”.

25 травня у Національній історичній бібліотеці України відбулася нарада з українськими видавцями. На зустрічі було 90 видавців і галузевих фахівців. Від УІК були присутні директорка Олександра Коваль і керівники напрямів, які проінформували видавців про поточні та перспективні напрямки роботи й законотворчі пропозиції УІК.

15 червня УІК виступив співорганізатором всеукраїнського літературного фестивалю «Антологія української поезії ХХ століття. Від Тичини до Жадана», який відбувся у смт Верховина Івано-Франківської області.

Впродовж першого півріччя також було проведено три засідання Наглядової ради, на яких було затверджено річний фінансовий звіт за 2018 рік, а також плани роботи державної установи «Український інститут книги» на I та II квартал 2019 року.

Також було погоджено фінансовий поквартальний план на 2019 рік і рішення директора щодо укладання договорів, сума яких перевищує 11 розмірів мінімальної заробітної плати та рішення стосовно передачі книг, які надавались видавцями як пропозиції щодо закупівлі книжкової продукції у 2018 році до публічних бібліотек.

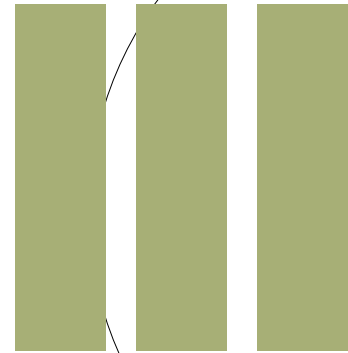
Діяльність робочих груп

24 січня відбулось перше засідання Експертної ради щодо Програми підтримки перекладів та обговорення Порядку її функціонування.

7 травня УІК провів засідання робочої групи щодо підготовки участі стенду у Франкфуртському книжковому ярмарку, на якому були присутні заступник міністра культури Юрій Рибачук, письменник Андрій Курков, представники програми Creative Europe в Україні, Goethe-Institute в Україні, Export Promotion Office, директорка «Українського інституту книги» Олександра Коваль та програмні менеджерки УІК. Перша зустріч робочої групи була присвячена обговоренню теми та концепції національного стенду на книжковому ярмарку у Франкфурті.

19 червня була проведена друга зустріч робочої групи щодо підготовки до участі стенду у Франкфуртському книжковому ярмарку. Зустріч була присвячена обговоренню драфту програми заходів національного стенду на Франкфуртському книжковому ярмарку. Також було погоджено гасло цьогорічного національного стенду — *Ukraine: History of Stories*.

Інституційна діяльність

Комунікаційні кампанії

Упродовж звітного періоду УІК розробив та почав впровадження комунікативної стратегії 2019 року, яка націлена на інформування про програми Інституту, а також на популяризації літератури та читання в Україні.

У рамках цієї діяльності працює офіційний [сайт](#) УІК, сторінка у [Facebook](#) та [Instagram](#), а також напрацьовується мережа партнерських ЗМІ.

Число підписників Facebook-сторінки УІК збільшилося у першому півріччі на 20% і нині складає понад **10,5 тисяч фоловерів**. Упродовж двох кварталів 2019 року працівники УІК підготували 271 пост, присвячений діяльності УІК, а також літературним подіям в Україні та за кордоном.

У мережі Instagram протягом першого півріччя було опубліковано 111 постів, які мають 5873 вподобання та 188 збережень.

Основні ЗМІ та ресурси, які поширювали згадки про УІК протягом першого півріччя 2019 року, це: [Еспресо.TV](#) (а також [тут](#)), [ZIK](#) (а також [тут](#)), [5 канал](#), [1+1 International](#), [LB.ua](#), [Zaxid.net](#), [“Український тиждень”](#), [“День”](#), [Літакцент](#), [Yakaboo](#), [Буквоїд](#), [Litcentr](#), [Читомо](#) (а також [тут](#)), [Varabooka](#), [Детектор медіа](#), [Укрінформ](#) (а також [тут](#)). Також про діяльність УІКу писали й такі установи та організації, як [Міністерство культури України](#), [Національний інститут стратегічних досліджень](#), [Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів](#).

Вдосконалення нормативної бази

12 червня 2019 року Кабінет Міністрів України затвердив Порядок використання коштів, передбачених у Державному бюджеті Українському інституту книги для підтримки книговидавничої справи та популяризації української літератури у світі (нова редакція).

Порядок вступить в силу після його офіційної публікації.

Це передбачає:

1. Запровадження нової моделі реалізації програми «Українська книга»: напрями, за якими оголошується відбір книг, вимоги до видавців, які подаються на участь у програмі, основні умови договору тощо.

2. Доповнення переліку витрат, які може здійснювати Інститут за напрямом «Створення, функціонування та технічна підтримка Української цифрової бібліотеки», у тому числі передбачити оплату Інститутом ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності (розміщення електронних видань в Українській цифровій бібліотеці) та/або грошової винагороди за користування ними (роялті).

3. Розширення переліку заходів, які може організовувати Інститут за напрямом «Реалізація програм популяризації читання, української літератури та української книги в Україні та за кордоном».

4. Можливість направлення коштів на реалізацію програми підтримки перекладів творів української літератури іншими мовами, визначити модель реалізації програми : фінансовий механізм, вимоги до видавців, які подаються на участь у програмі, основні умови договору тощо.

Інститут має розробити та подати для затвердження Мінкультури проекти таких нормативно-правових актів:

- Порядок випуску книжкової продукції за програмою «Українська книга»;
- Положення про порядок реалізації програми підтримки перекладів творів української літератури іншими мовами;
- Порядок відбору, придбання та розподілу книжкової продукції для поповнення бібліотечних фондів;
- Зміни до Положення про Українську цифрову бібліотеку.

Ці нормативно-правові акти планується затвердити у жовтні— листопаді 2019 року.

Також УІК спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань культури і духовності розробив **проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо системи державного управління у книговидавничій сфері»**, який передбачає:

- Приведення окремих норм Законів України «Про видавничу справу» та «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» у відповідність до чинного законодавства, необхідних, зокрема, для реалізації Інститутом програми «Українська книга» на умовах співфінансування та програми перекладів творів української літератури іншими мовами.

- Запровадження та визначення нових термінів, необхідних для реалізації програм Інституту та термінів, що використовуються у видавничій діяльності, а саме грант, електронне та звукове електронне видання, електронна книга та книга.

- Запровадження можливості створення та ведення Інститутом бібліографічного каталогу.

- Запровадження можливості залучення Інститутом експертів до роботи в експертних радах, з виплатою грошової винагороди.

- Уточнення повноважень наглядової ради Інституту.

Законопроект внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом Княжицьким М. Л. та зареєстрований 31.05.2019 за № 10354.

Фінансовий звіт

IV.

Найменування видатків	Сума видатків
Забезпечення діяльності Інституту	6 046 358,00 грн.
Заробітна плата	4 470 597,00 грн.
Нарахування на заробітну плату	1 109 650,00 грн.
Обладнання та інвентар	116 061,00 грн.
Оплата послуг (крім комунальних)	245 386,00 грн.
Видатки на відрядження	25 912,00 грн.
Оплата комунальних послуг	350 840,00 грн.
Окремі заходи з реалізації державних програм, не віднесені до заходів розвитку	7 250,00 грн.
Забезпечення участі у міжнародних заходах	3 432 100,00 грн.
Витрати на організацію і проведення міжнародних та національних заходів, які проводяться на території України	737 600,00 грн.
Погашення кредитної заборгованості, зареєстрованої в органах Державної казначейської служби станом на 1.01.2019	79 637,00 грн.
Разом	10 295 695,00 грн.

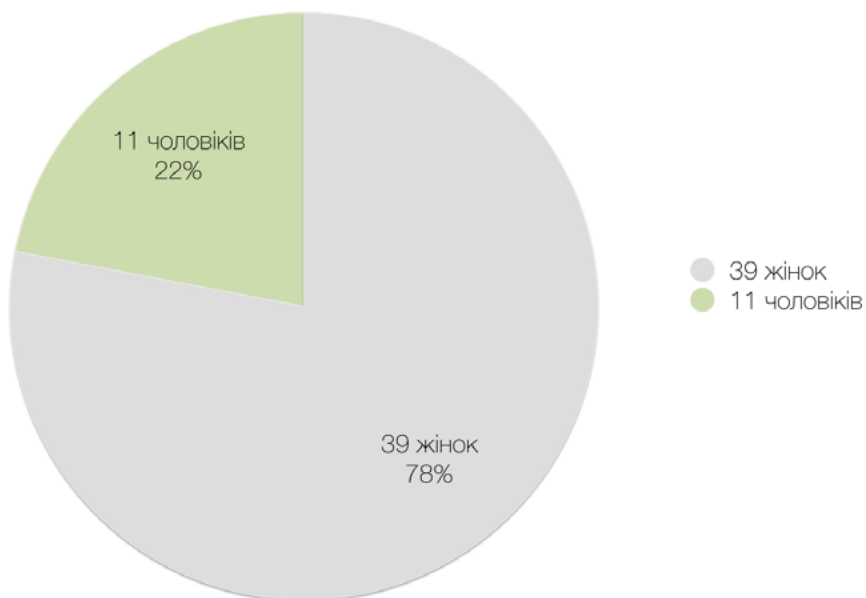
Додатки

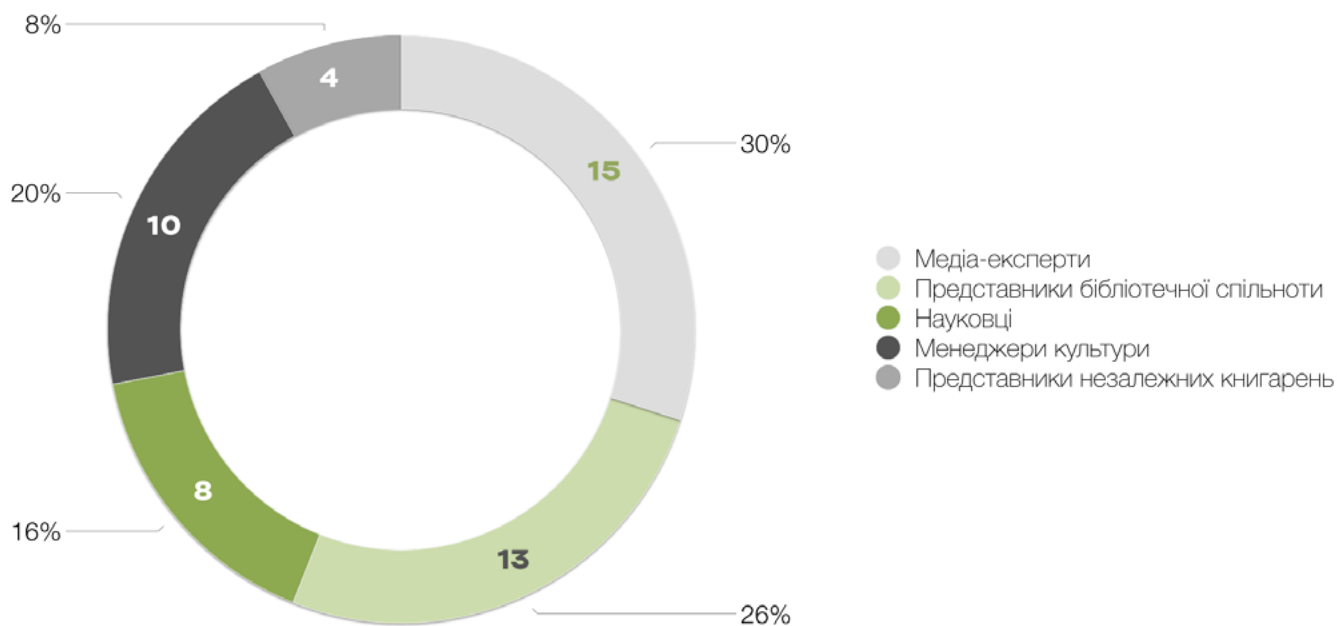
Додаток 1.

Склад Експертної ради з відбору книжкової продукції до закупівель для поповнення фондів публічних бібліотек.

Гендерна приналежність

Розподіл експертів за професійним напрямком

Додаток 2.

“Треба відзначити склад експертної ради: це 50 експертів, надзвичайно вдало сформований склад. Уявляю, що за цим стоїть такий дуже кропіткий відбір. Але саме самостійність, незалежність експертів, їх моральні і ділові якості, їх життєвий досвід, вони утворили на засіданні ту сукупність такої експертизи і взаєморозуміння, що я приємно вражений, я давно не бачив засідань таких подібних. Ні для кого не секрет, що зібрання громадської ради — питання дуже складне і, як правило, воно перетворюється на говорильню або на відвертий популізм. Проте УІК вдалося зібрати такий склад, який є сукупністю дуже розважливих розумних людей, які вболівали за те, що вони роблять і відчували відповідальність, і були зацікавлені у якісному кінцевому результаті”.

Андрій Осіпов, голова правління ПАТ “Одеська кіностудія”, член журі “Коронація слова”

“Надзвичайно задоволена книжками, які були подані. Душу радує різноманіття, якість, поліграфічне виконання. Я дуже радію, що ці книжки потраплять в бібліотеки. І процедурою проведення експертизи також задоволена. Вона стала ще краще, ніж була минулого року”.

Тетяна Ярошенко, кандидат історичних наук, віцепрезидент з наукової роботи та інформатизації Національного університету «Києво-Могилянська академія»

“У моєму розумінні, це максимально прозора процедура, яка тільки можлива. Технологічно її можна поліпшити, дати більше часу експертам, було б непогано швидше розуміти, чого хочуть бібліотеки, запити їхні. І, звісно, якщо вже говорити про глобальні поліпшення, то такі закупівлі мають відбуватися не один раз на рік, а хоча б квартално. Бо книжки виходять регулярно. Ми зараз закуповуємо книжки 2018-го року, і поки вони дійдуть до бібліотек — це величезний часовий проміжок між тим, коли книжка вийшла, викликала інтерес публіки, і коли вона дійшла до бібліотек”.

Вадим Карп'як, ведучий програми «Свобода слова» на телеканалі «ICTV»